

จุดความจริง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบปัญหาธรรม วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้จะเป็นวันทอดกฐินนะ วันนี้เป็นวันบุญ เราจะมาทำบุญกุศลกัน บุญกุศลมันเกิดขึ้นมาจากอะไร บุญกุศลเห็นไหม ประเพณีวัฒนธรรม ถ้าเราเป็นคนที่มีวุฒิภาวะอ่อนมาก เราจะทำบุญตามแต่กระแส เวลาหน้ากฐินเราก็ทำ เพราะกฐินปีละหนเดียว แต่คนที่วุฒิภาวะเขาสูงเห็นไหม เขาจะทำบุญกันเป็นปกติ

หลวงปู่ฝั้นบอกว่า คนเราเกิดมานี้ มีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก แล้วก็หายใจทิ้งเปล่าๆ ใจคนถ้ามีบุญกุศลนะ ลมหายใจเข้านี่ก็พุท ลมหายใจออกนี่ก็โธ เห็นไหม เราทำบุญอยู่ทุกลมหายใจเข้าออกเลย ทำไมเราต้องมาทำบุญวันกฐิน วันปกติเราทำบุญไม่ได้หรือไง เราทำบุญได้ตลอดเวลา แม้แต่ลมหายใจเข้า และลมหายใจออก มีสติระลึกอยู่ นี่คือการทำบุญกุศล เพราะมันเป็นภาวนาเห็นไหม

ทาน ศีล ภาวนา การภาวนาจะเกิดปัญญา ไหวพริบ เกิดบุญกุศล เห็นไหม เพราะเกิดปัญญา ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาของใคร ปัญญาของใครมันเป็นปัญญาของโลก ปัญญาทางวิทยาศาสตร์ ถ้าเป็นปัญญาของธรรม มันลึกซึ้งมหัศจรรย์กว่าทางโลกที่จะรู้ได้ ทางโลกรู้ได้ด้วยวิทยาศาสตร์เท่านั้น

แต่ถ้าทางธรรมมันทะลุเข้าไปถึงหัวใจนะ เพราะหัวใจคืออะไร หัวใจนี้ปฏิสนธิจิตนี้ มันทำให้มาเกิดเป็นมนุษย์อยู่นี้ แล้วมนุษย์ลืมมัน มนุษย์ลืมมัน มนุษย์รู้แต่ความเป็นชีวิตของปัจจุบันนี้ แต่มนุษย์ไม่รู้ว่าเรามาจากไหน มาจากพ่อจากแม่ เห็นไหม

แต่ถ้าทางธรรมนะ มาจากกรรม เพราะพ่อแม่มีลูก ลูกในครอบครัวหนึ่ง พ่อแม่นะมีลูกหลากหลายมาก ทำไมนิสัยของลูกไม่เหมือนพ่อแม่ทุกคนละ ทำไมนิสัยของ

ลูกมันเหมือนตามประสาลูกที่มันเป็นล่ะ นั่นนะพันธกรรมทางจิต พันธกรรมของเขาๆ ได้ทำของเขา มา แต่เขามาเกิดเป็นลูกเป็นเต้าเราเนี่ย มันเป็นดิเอ็นเอ เป็นกรรมพันธุ์ มันพิสูจน์ได้ทางโลก พิสูจน์ได้ทางเลือดเนื้อเชื้อไขใจใจ แต่มันพิสูจน์ทางพฤติกรรมไม่ได้ไง พฤติกรรมว่าพ่อแม่ดี ทำไมลูกมันเป็นอย่างนั้นล่ะ พ่อแม่ปานกลาง ลูกมันดีกว่าพ่อแม่ นะ ลูกนี้มันถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ นี่เห็นไหม

สิ่งต่างๆ ที่เราเกิดๆ บนอะไร พุทธศาสนาสอนที่ไหน ถ้าพุทธศาสนาสอนนะ คำว่า พุทธศาสนา เห็นไหมประเพณีวัฒนธรรม วันนี้เป็นงานบุญเห็นไหม บุญ ประเพณีวัฒนธรรม มันจะทำที่ไหนล่ะ วัตถุข้าวของนี่นะโรงงานอุตสาหกรรมมันผลิต ได้มากกว่านี้อีก ไปดูโกดังสินค้าสิ ไปดูท่าเรือคลองเตยสิ มันเต็มไปด้วยหมดเลย นี่มันเป็น บุญไหม มันไม่เป็นสิ่งใดเลย มันเป็นวัตถุธาตุ

แต่เพราะคนเรา มันมีประเพณีวัฒนธรรม เราจะต้องการบุญกุศล เราอุทิศส่ำหี ทุกข์ยากเหนื่อยยากหาอยู่หากินมา เราเอาพลังงานของเราไปแลกเปลี่ยนมา แล้วหัวใจ เป็นคนที่ปรารถนา หัวใจนี้เป็นคนเอามันมาเห็นไหม บุญมันเกิดที่ใจนะ หัวใจที่มีแรง ปรารถนา ถ้าหัวใจมันไม่ทำนะ หัวใจไม่ต้องการนะ มีมากมีน้อยขนาดไหน มันก็กอง อยู่那儿นะ มันมาเองไม่ได้

แต่ถ้าหัวใจมีแรงปรารถนา มันพามาได้หมดเลยเห็นไหม นี่ ประเพณีวัฒนธรรม เขาฝึกตรึงนี้ ฝึกให้เป็นประเพณีวัฒนธรรม ฝึกเป็นกระแส แล้วเราก็ทำบุญตามกระแส ใจ ที่ไหนคนเยอะๆ ที่ไหนมีคนมากๆ ที่นั่นจะเป็นที่ดี มันดีจริงรีเปล่า มันดีจริงไหม มันดีจริงไม่จริงถามตัวเองรู้ดี ใจเรารู้ดี จะมีคนมากคนน้อยไม่สำคัญ สำคัญว่าถูกต้องรีเปล่า มันถูกต้อง มันเป็นความจริงรีเปล่า

ดูสิ เวลาทางโลกเห็นไหม ทางวิทยาศาสตร์ เขาไปพิสูจน์อวกาศกันนะ เขาไปสำรวจดวงจันทร์กัน นี่ ! โลกคิดกันอย่างนั้น ไปสำรวจดวงจันทร์ ไปสำรวจดาวอังคาร แต่ไม่มีใครไปสำรวจดวงอาทิตย์นะ ดวงอาทิตย์ไม่มีใครไปสำรวจนะ

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไปสำรวจนะ องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เข้าไปหาดวงอาทิตย์ เพราะดวงอาทิตย์เป็นพลังงาน แต่ถ้าทาง โลกเข้าไปถึงดวงอาทิตย์นะ มันจะโดนเผาไหม้หมดเลย แต่เราต้องการความสุขความ

เรียบง่ายใช่ไหม เราไปสำรวจดวงจันทร์ใช่ไหม ดวงจันทร์เป็นดาวเคราะห์ มันไม่มีพลังงาน

นี่ก็เหมือนกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้เข้าไปสำรวจดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์คือปฏิสันธิจิต ปฏิสันธิจิตมันมีพลังงานของมัน แล้วพลังงานมันเกิดมาได้ อย่างไร ในเมื่อพลังงานมันเกิดมาจากไหน พลังงานปฏิสันธิจิต พุทโธฯฯ นี่ มันจะเข้าไปสู่พลังงานนั้นไง มันลำบากไหม มันลำบาก เรากล้าเข้าไปเผชิญกับดวงอาทิตย์ไหม เราจะเอายานอวกาศเข้าสู่ดวงอาทิตย์ไหม ไม่มีใครคิดจะเข้าไปเลย ไม่มี

ถ้าไปดวงจันทร์ ชอบ ดูจิตดูกายมันสบาย แหม ดวงจันทร์มันให้ผลร่มเย็นเป็นสุข เข้าไปหาดวงอาทิตย์มันร้อน มันแผดเผา แต่ดวงอาทิตย์มันเป็นตัวพลังงานนะ จักรวาลนี้มันอยู่ที่ไหน แม่เหล็ก จุดดึงดูดของโลกอยู่ที่ไหน จุดดึงดูดของจักรวาลอยู่ที่ไหน จุดของคนเกิดคนตายอยู่ที่ไหน ปฏิสันธิจิต เกิดกับพ่อกับแม่เกิดโดยสายบุญสายกรรม แต่ถ้าจิตไม่มีกรรมมันจะมากเกิดใหม่

เขาทำโคลนนิ่งกันมันมาจากไหน ถ้าจิตมันไม่มา มันมาจากไหน แล้วหาจิตเจอไหม จิตหาเจอไหม ถ้าจิตหาเจอนะ พุทโธฯฯ นี่ เราเข้าไปสู่พลังงานนั้น มันจะลำบากไหม มันจะลำบาก เพราะนี่มันเป็นตัวพลังงาน นั่นเป็นความจริงนะ ดวงจันทร์โลกต่าง ๆ มันเป็นบริวารของดวงอาทิตย์ ดวงอาทิตย์มันเป็นแกนของจักรวาล

เวลาเกิด กามภพ รูปภพ อรูปภพ เราเกิดในวัฏฏะนี้ ชีวิตเรานี้ละ ถ้าพูดถึงว่า ธรรมะเป็นธรรมชาติ เห็นไหมชีวิตนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ชีวิตนี้เป็นสภาวะอันหนึ่ง เพราะมันเป็นผลของวัฏฏะ วัฏฏะคือ รูปภพ กามภพ อรูปภพ แล้วเราเกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพ มันไหลหมุนเวียนไป ชีวิตนี้เหมือนสภาวะอันหนึ่ง แต่สภาวะที่มีคุณค่าเห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า นี่มนุษย์สมบัติ ถ้ามนุษย์สมบัติ เป็นอริยทรัพย์ เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ ใครเกิดเป็นมนุษย์ จิตเกิดเป็นมนุษย์ จิตเกิดเป็นมนุษย์แล้วจิตดวงนั้นมันมีร่างกายบีบคั้นมันเห็นไหม

เรามาศึกษาธรรมะเพราะอะไร เพราะเรามีทุกข์ แล้วถ้าไม่มี องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะรู้ได้อย่างไร ใครจะกล้าเข้าไปเจอกับดวงอาทิตย์บ้าง มีแต่คนวิ่งหนีมัน แล้วเขาไปเสนอว่าดวงจันทร์ร่มเย็นนะ ก็ชอบ ดวงจันทร์ร่มเย็นเป็นสุข ดวงจันทร์มีพลังงานไหม ถ้าดวงจันทร์ไม่มีพลังงานปัญญาเกิดได้อย่างไร มันจะเกิดได้อย่างไร มันก็เป็นโลกียปัญญาไง เป็นปัญญาวิทยาศาสตร์ไง แล้วก็คิดเอาเองไง ว่ามันเป็นวิทยาศาสตร์ไง

วิทยาศาสตร์โดยที่วิทยาศาสตร์คิด แต่ธรรมะมันเหนือวิทยาศาสตร์ ธรรมะเหนือธรรมชาติ เพราะธรรมชาติเป็นวิญญู การเกิดและการตายก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ความทุกข์ความยากก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ความเป็นอยู่ของเราก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง นี่ไง ชีวิตนี้เป็นสวะไง สวะเห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า เป็นสวะเป็นผลของวิญญู การเกิดและการตายนี้เป็นผลของวิญญู ธรรมชาติเป็นอย่างนี้

แล้วสิ่งที่เหนือกว่าธรรมชาติละ ทำไมมันถึงเหนือธรรมชาติ ถ้าไม่เข้าไปสู่ดวงอาทิตย์นั้น ไปทำลายศูนย์กลางของจักรวาลนั้น ถ้าไม่ได้ทำลายศูนย์กลางของจักรวาลนั้น อย่ามาคุยเรื่องแก๊กลอส ไม่ต้องมาคุย ! ไม่ต้องมาคุย ! แต่ถ้ามันจะทำลายกิเลสได้ มันต้องเข้าไปสู่ดวงอาทิตย์นั้น เห็นไหม มันจะเป็นสมาธิอบรมปัญญา หรือจะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันก็อยู่ที่ความสามารถของคน ถ้าไม่เข้าสู่สมาธิมันเป็นโลกียปัญญา

ปัญญาอย่างนี้ไอน์สไตน์เขารู้นะ เขาเห็นนิพพานนะ แต่เขาไม่รู้จักใช้นิพพาน ไอน์สไตน์ไม่เคยเห็น ไอน์สไตน์เขารู้ถึงวิทยาศาสตร์ ถึงทฤษฎีสัมพัทธ์ แต่เขาไม่รู้จักจุดระเบิด จุดที่มันระเบิดขึ้นมาเขาเห็นไม่ได้ เห็นไหม อวิชชา ปัจจยา สงขารา สงขารา ปัจจยา วิญญาณ ปัจจยาการของมัน ใครเห็น นี่ปัจจยาการ ที่ว่าพุทธพจน์ๆ พุทธพจน์นะปัจจยาการของพุทธพจน์ใช้ไหม ขันธ์ ๕ เป็นขันธ์

ขันธ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นความคิด ไม่ใช่จิต ตัวจิตเป็นตัวปัจจยาการ ตัวจิตไม่ใช่ขันธ์ ตัวจิตเป็นปัจจยาการ ตัวปัจจยาการถ้าใครไม่เคยเห็นจิต ตัวนั้นจะไม่เข้าใจเรื่องจิต ไม่เข้าใจเรื่องจิตเลย แต่คำพูดพุทธพจน์ๆ พุทธพจน์

คือพุทธวิสัยนะ ปัญญาของพุทธวิสัยนี้กว้างขวางมาก ปัญญาของพุทธวิสัย นี่คือ อจินไตย ๔

พุทธวิสัยเห็นใหม่ พุทธวิสัยคือปัญญาของพระพุทธเจ้า ใ้เราสาวกสาวกะเทียบ ไม่ได้หรอก พุทธพจน์ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ บัญญัติด้วยพุทธวิสัย พุทธวิสัยนี้มันจะละเอียดลึกซึ้งมาก ใ้พวกเราพวกสาวกสาวกะ แค่เข้าใจตามได้ก็สุดยอดแล้ว ไม่ต้องไปเห็นก๊อบปี่ของพุทธพจน์หรอก พุทธพจน์นั้นแหละ ไซ้ พุทธพจน์ เราเคารพใหม่ ถ้าเราไม่เคารพพระพุทธเจ้า เราจะเป็นชาวพุทธใหม่

ถ้าชาวพุทธเนรคุณ ชาวพุทธไม่รู้จักพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ จะเป็นชาวพุทธได้ไหม ชาวพุทธต้องกตัญญูกตเวทีกับบรรพบุรุษของเรา บรรพบุรุษของเราเป็นผู้ที่มีปัญญา บรรพบุรุษของเรานับถือศาสนาพุทธ แล้ววางพุทธศาสนาไว้ พุทธศาสนาใ้เราเมตตา กัน ใ้เราเจือจางกันเห็นใหม่ นี่พูดถึงความเมตตา แล้วพูดถึงเมตตาแล้ว ทำไมพูดกันรุนแรงขนาดนี้ล่ะ มันออกมาจากหัวใจ มันอัดอั้นตันใจว่าเรามีธุระกับโยม ไง

เวลาเรามาวัดเห็นใหม่ นุ่งขาวห่มขาว สงบเสงี่ยมเรียบร้อย นกกระยางเห็นใหม่ มันยืนนิ่งเฉยนะ อย่าเคลื่อนไหว มันจิกม๊ับ ม๊ับ เฉยนะ อีแรงมันกินของเน่าเนะ อีแรงทางวิทยาศาสตร์เขาทำวิจัยแล้ว ว่าอีแรงมันรักษาสภาวะโลกร้อน สิ่งใดที่เป็นเศษ สิ่งใดที่เป็นขยะ อีแรงมันเก็บกินหมดเลยเห็นใหม่ แล้วเราก็งเกี้ยวอีแรงมันเหม็น อีแรงไม่น่าเข้าใกล้ แต่อีแรงมันมีคุณประโยชน์กับโลกนะ เพราะอะไร

ถ้าโลกมันเปลี่ยนแปลงเห็นใหม่ มันเปลี่ยนแปลงแล้ว อีแรงถึงได้อาหารของมัน เพราะสัตว์มันตาย แต่นกกระยางเห็นใหม่ ถ้าโลกไม่มีความร่มเย็น มันจะมีปลาไหม สิ่งแวดล้อมไม่ดี มันจะมีสัตว์น้ำไหม มันต้องมีสิ่งแวดล้อมที่ดี มันถึงจะมีสัตว์ใ้มันกินเห็นใหม่ มันดักดวงผลประโยชน์ทั้งหมดเลย แต่มันนุ่งขาวห่มขาวนะ มันสงบเสงี่ยมนะ อีแรงนี่นะ มันทำลายทุกอย่าง ทำลายโลก สภาวะโลกหมดเลย นี่ เราไปมองแต่กริยามารยาท ไง เรามองสัจจะความจริงใหม่ อะไรที่เป็นสัจจะความจริง

ถ้าใครเคยเห็นภาวนามยปัญญา อย่างเช่น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายายของเราทุกข์ยากมาก สร้างฐานะมาเพื่อให้เราร่มเย็นเป็นสุข คุ้มครองเรา เลี้ยงชีวิตเรามา พ่อแม่เราทุกข์มาขนาดไหน พ่อแม่บอกว่าลูกอยู่สบายๆ ลูกไม่ต้องไปทำอะไรกินเลย เคี้ยวลูกจะเป็นเศรษฐี มันเป็นไปได้ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ความเพียรชอบ ในอริยมรรคนะ นี่ ดำริชอบ ปัญญาชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม แต่มันเป็นความชอบของกิเลส ความชอบของเราว่านี่คือการภาวนา เอาการภาวนามาเป็นการ์ตูนในชีวิตของเราว่าเราเป็นคนดี เราเป็นโสดาบัน

มันมีคนมาถามเยอะมาก ดิฉันโสดาบันมา ๔ ปี ๕ ปี เป็นโสดาบัน เกร็ง กลัว จะไม่เป็นโสดาบัน เคี้ยวนี้รู้ทั้งหมดแล้ว มันไม่เป็นโสดาบันจริง เข้ากระแส ไม่มีทางเป็นไปได้ สิ่งที่ยังจะเข้าถึงกระแสนี้ ใครเป็นคนเข้ากระแส จิตนี้เป็นตัวเกิดตัวตาย ไข่มุข ภูมิสนธิจิตพามาเกิดให้เป็นมนุษย์นั่งกันอยู่ที่นี่ แล้วก็หาตัวเองไม่เจอ รู้แต่ว่าเกิดจากพ่อแม่ แต่ไม่รู้ว่ามันมาจากไหน พ่อแม่ก็เกิดมาจากพ่อแม่ พ่อแม่ก็เกิดมาจากพ่อแม่ พ่อแม่ก็เกิดมาจากพ่อแม่ แล้วมันสิ้นสุดกันที่ไหน มันไม่มีที่สิ้นสุด

แล้วจิตนี้มาจากไหน เวลามันเกิดมันเกิดอย่างไร ภูมิสนธิจิตเกิดในไข่ เกิดในครรภ์ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในโอปปาติกะ นี่กำเนิด ๔ กำเนิด ๔ ของจิตมันเกิดอย่างไร แล้วถ้าเราไม่ทำความสงบของใจ สัมมาสมาธิ ถ้ายังจับไม่ถึงตัวใจ ตัวใจคือตัวจิต จิตหนึ่งคือนิพพาน ไม่ใช่

จิตหนึ่ง คือสัมมาสมาธิ หรือมิจาสมาธิ นิพพานคือเอโกธรรมโม ธรรมอันเอกใจ เห็นไหม ธรรมเอก ธรรมหนึ่งเดียว ธรรมหนึ่งเดียว หลวงตาบอกว่า ธรรมธาตุ ธรรมธาตุนะ นี่ บอกจิต จิตคือภพ ใครมีจิตเห็นไหม ดูโลกนี้เป็นความว่าง

“โมฆราช เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาถอนอัตตานุทิฎฐิ”

เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วถอนไอ้ตัวที่รู้ว่าว่าง เราก็บอกนั่นก็ว่าง นี่ก็ว่าง ในโอ่งก็ว่าง ในไหก็ว่าง ในที่ไหนก็ว่าง ความว่างในโอ่งในไหมันได้ประโยชน์ไหม ความว่างในโอ่งในไหมันไม่มีประโยชน์อะไรเลย แล้วเราก็บอกว่าจักรวาลนี้ว่าง

ใครพูด ใครพูด ใครพูดว่าจักรวาลนี้ว่าง จักรวาลนี้ว่างก็จักรวาลมันเป็นนิพพานไป แต่กูไม่เป็นเพราะกูพูด ถ้าจักรวาลมันว่างก็มันว่างของจักรวาล เราเกี่ยวอะไรกับจักรวาล ก็กูยืนอยู่นี่

แต่ถ้าเราทำสมาธิสมาธิเข้ามา จิตมันสงบเข้ามานะ มันจะรู้จักตัวมันเองนะ แล้วมันจะสังเวชมากเพราะความสงบของใจ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ขณิกสมาธินี้สงบลงชั่วคราว สงบชั่วคราวขนาดไหน มันก็สงบลงชั่วคราวเล็กน้อย แล้วก็ออก ถ้าเรากำหนดพุทโธ หรือเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิมากเข้า มันจะเข้าไปอุปจารสมาธิ อุปจารสมาธิแค่นี้ มันเข้าไปแล้วนี่ อุปจาระก็อวงรอบของจิต จิตพอเข้าสงบถึงตัวมันเองแล้ว มันออกรับรู้ ออกรู้แสวงหา วิปัสสนาจะเกิดตรงนี้

แต่เขาบอกว่า “พอใช้ดูกายดูใจแล้วมันจะเข้าอัปปนาสมาธิ แล้วปัญญามันจะเกิดเอง มันจะเป็นอัตโนมัตติ มันจะเกิดโดยฉับพลัน” อัปปนาสมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ อัปปนาสมาธิมันเป็นสักแต่ว่ารู้ อัปปนาสมาธิมันเหมือนกับรวมใหญ่ รวมใหญ่เกิดปัญญาไม่ได้ เวลาเริ่มต้นก็ปฏิเสธสมาธิมาก่อน กำหนดพุทโธ กำหนดปัญญาอบรมสมาธินี้มันจะเป็นสมถะ มันจะเกิดนิमित มันทำให้เนิ่นช้าเสียเวลา คนเกิดมาแล้วนี่ ภาวนาเป็นทั้งชาติ แล้วก็ไม่เคยวิปัสสนาสักที ปฏิเสธสมาธินะ

แต่ในมรรค ๘ มันมีสมาธิสมาธิใจ ในเมื่อมันขาดสมาธิไม่ได้ ก็บอกว่าดูกาย ดูจิต แล้วจิตมันจะลงอัปปนาโดยอัตโนมัตติ เผลอปั๊บสติมาเอง เผลอปั๊บ ขับริณีพอหลับในปั๊บสติมาเองเลย ตายอยู่กลางถนนนั่นนะ เผลอปั๊บสติมาเอง จะต้องกำหนดจำให้รู้แน่ สภาวะจำ จำจนแม่น จำก็สัญญา สัญญาเกิดปัญญาไม่ได้ สัญญาคือสัญญา สภาวะจำเกิดปัญญาไม่ได้ สภาวะจำเป็นธรรมชาติ จิตนี้เป็นยางเหนียว เอาจิตนี้ไปแปะอะไรก็ติดสิ่งนั้น สัญญามันอยู่กับจิต จิตไปนี่ทุกอย่างมันก็เป็นข้อมูลของจิต ไม่ใช่ตัวจิต ไม่ใช่ตัวจิต สัญญาเป็นเครื่องเกิดจากจิต

ขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เกิดจากจิตไม่ใช่จิต ความคิดเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต ความคิดไม่ใช่จิต จิตเป็นจิต ความคิดเป็นความคิด จิตเป็นพลังงาน จิตเหมือนกระแสไฟฟ้า เราเห็นกระแสไฟฟ้าเคลื่อนไหวมาไหม เราไม่เห็น เพราะเรามองไม่เห็นด้วยตา แต่ถ้ากระแสไฟฟ้านี้เข้าไปในเครื่องใช้กำเนิดไฟฟ้า แล้ว

เครื่องใช้ไฟฟ้าแสดงตัวออกมา เราจะเห็นว่าใช้ ไฟฟ้านี้เข้าไปทำอุตสาหกรรม เข้าไปในคอมพิวเตอร์ เข้าไปในสิ่งต่างๆ มันจะใช้ประโยชน์ของมันแต่ละอย่างใช้ไหม

จิตเป็นพลังงาน ความคิดเป็นขั้น ๕ ความคิดเหมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ สัญญาคือโปรแกรมของมัน สั่งการปรุงแต่ง วิญญาณรับรู้ ถ้าเครื่องคอมพิวเตอร์นั้นมันชำรุดเสียหาย มันจะใช้งานไม่ได้ เครื่องคอมพิวเตอร์นั้นปกติสมบูรณ์ดี มีพลังงานคือตัวใจ ไฟวิ่งเข้ามามันเกิดมีโปรแกรม มีสัญญาเข้ามา มันจะเกิดความคิดขึ้นมา ความคิดไม่ใช่จิต

ดูจิต ดูจิตนี้ มันดูที่ความคิดไม่ใช่ดูจิต เขาบอกว่าดูจิตให้มันสงบเข้ามา สงบเข้ามา สงบเข้ามา ถ้าสงบเข้ามาต้องรู้จักสัมมาสมาธิ ถ้าคนรู้จักสัมมาสมาธิจะไม่บอกว่าปัญญาเกิดที่อัปปนาสมาธิ อัปปนาสมาธิเกิดปัญญาไม่ได้ อัปปนาสมาธิมันเป็นสักแต่ว่ารู้ อัปปนาสมาธิจิตมันจะหดตัวเข้ามา แยกเลย เวลานั่งสมาธิไปมากๆ เวลารวมใหญ่ ภายกับจิตจะแยกจากกันโดยสมาธิ ภายกับจิตจะแยกกันโดยสมาธิ เพราะจิตมันจะหดตัวเข้ามาเป็นตัวของมัน มันไม่รับรู้เรื่องกายเลย มันไม่รับรู้เรื่องกายเลย มันอยู่ของมัน

พอไม่รับรู้เรื่องกายมันสัมผัสกับอะไร มันสัมผัสกับอะไร ตัวจิตเฉยๆ มันสัมผัสกับอะไร ไฟฟ้า สายไฟนี้เราจิ้มลงดินไปเลย มันจะเกิดประโยชน์กับเราไหม ไฟฟ้านี้สายไฟมันขาดแล้วลงดินไปเลย มันจะเป็นโทษกับคนที่เดินเข้าไปใกล้ๆ มันจะตาย ไฟฟ้าถ้าบางเส้น สายไฟมันขาดลงดินไป ในบ้านเรามีไฟฟ้าใช้ไหม จิตถ้ามันเป็นอัปปนาสมาธิมันจะเป็นตัวของมัน มันไม่เข้าเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ไม่มีการกระทบ ไม่มีการเกิดปัญญา ปัญญาเกิดไม่ได้ อัปปนาสมาธิเกิดปัญญาไม่ได้

ตรงนี้มันถึงฟองว่าทำวิปัสสนา ทำสมาธิไม่เป็นไง ถ้าคนทำเป็น เราทำเป็นนี้ เราบอกเกลือหวานที่ไหนมี มีแต่น้ำตาลหวาน เกลือเค็ม แต่บอกว่าเกลือหวาน น้ำตาลเค็มนี้ มันก็น่าแปลกอยู่เห็นไหม มันเป็นสิ่งที่แปลกกะนะ นี่พูดถึงว่าความเป็นไปของชีวิต ความเป็นไปของธรรมะไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ให้เราเข้าเผชิญกับดวงอาทิตย์นะ ต้องเข้าไป เผชิญกับดวงอาทิตย์ เพื่อเอาพลังงานในดวงอาทิตย์นั้น ในพระจันทร์ไม่มี

พลังงาน ในจิตของเรามีพลังงาน ความคิดไม่มีพลังงาน เราจะเอาพลังงานที่ดวงอาทิตย์ หรือเราจะเอาพลังงานที่ดวงจันทร์

ถ้าเราจะเอาพลังงานที่ดวงอาทิตย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอน กรรมฐาน ๔๐ ห้อง พุทธานุสติ ธรรมานุสติ สังฆานุสติ มรณานุสติ เทวदानุสติ เห็นไหม อัจฉินี่พระพุทธเจ้าสอนไว้หมดแล้ว คำปริกรรม ทำไมถึงต้องท่องคำปริกรรม โดยปกติธรรมชาติของเรา ธรรมชาติของมนุษย์มีความคิดไง มีสัญญากับจิต มันเป็นของคู่

หลวงตาบอกว่าคนเรามีของคู่ ทุกอย่างเป็นของคู่ ของคู่คือความคิดเรามันคู่มา กับจิต เป็นสัญชาตญาณ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ เทวคามิขันธ ๕ พรหมมิขันธ ๑ พรหมไม่มีความคิด พรหมอยู่เฉยๆ นี่ นรกอเวจีมันอยู่ของมันอย่างไร นี่ ! กำเนิด ๔ ของจิต จิตที่มันอยู่ในวิภวัญจะ มันวนในวิภวัญจะ มันเข้าใจวิภวัญจะหมด

มนุษย์มันมีความคิดกับจิตโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของความคิดอันนี้มัน สกปรก เพราะคิดโดยอวิชชา คิดโดยค้นหาความทะยานอยาก คิดโดยจรตนิสัย พ่อแม่ พี่น้องคิดไม่เหมือนกันเลย ปัญหาเกิดขึ้นปัญหาหนึ่งเถียงกันทั้งบ้านเลย จะแก้ไขปัญหา อย่างไม่เถียงกันทั้งบ้านเลย ทำไมคิดไม่เหมือนกัน ทำไมความคิดไม่เหมือนกัน เห็นไหม

จิตกับความคิด ในเมื่อความคิดไม่เหมือนกัน ความคิดที่มันมาจากกิเลสค้นหา ความทะยานอยากอันนี้ มันเป็นความคิดสกปรก มันเป็นความคิดจากกิเลสค้นหาความ ทะยานอยากอยู่ในพญามาร มารมันครอบงำอยู่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึง บอกว่าให้พุทโธๆๆๆ พุทโธเป็นความคิดใหม่ เป็น เป็นความคิด เพราะเราวิตกขึ้นมา จิตมันนึกพุทโธขึ้นมา ถึงได้ วิตก วิจารณ์ ปิติ สุขเอกัคคตารมณ์ เราไม่วิตกขึ้นมา เราก็จะ ไม่มีพุทโธ เรามีแต่ความคิด เพราะความคิดเป็นสัญชาตญาณ เพราะความคิดมีอยู่โดย ดั้งเดิม แต่พุทโธไม่เคยมี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนว่า ให้เรากำหนดพุทโธๆๆๆ เห็นไหม เปลี่ยนความคิดที่ชั่วๆนี้ให้มาคิดพุทโธ ความคิดชั่วๆ ความคิดของอวิชชา ความคิดโดย มารนี่ ให้มันมาคิด พุทโธๆๆๆ พุทโธมันจืด พุทโธมันเป็นน้ำจืดสะอาด แต่เราชอบกิน

ต้มยำ เราไม่ชอบกินน้ำเปล่า น้ำเปล่ามีคุณค่า น้ำเปล่ามีประโยชน์มาก พุทโธๆ พุทโธนี้มันจะรีไซเคิลความคิดชั่วๆ ให้มันสะอาดได้

ถ้ามันสะอาดขึ้นมาเห็นใหม่ มันสะอาดที่ไหน เพราะใครเป็นคนนึก พุทโธจิตวิตก วิจารขึ้นมา มันเกิดจากจิตใจใหม่ เวลาสงบมันสงบที่ไหน มันสงบที่จิตใจใหม่ จูจิต จูความคิด เวลาความคิดดับมันไปไหนละ ว่าง หายไปหมดเลยไง มันเลยตัดรากถอนโคนถึงตัวจิตใจ มันเลยปฏิเสธดวงอาทิตย์ไง ดวงอาทิตย์ร้อน ดวงอาทิตย์นี้เป็นพลังงานเผาผลาญ ดวงอาทิตย์ไม่มีประโยชน์อะไรเลย

แต่ดวงอาทิตย์ให้ชีวิตนะ ดวงอาทิตย์ให้ชีวิตพวกเรา ให้อาหาร ให้พลังงาน ให้ทุกอย่างเลยเห็นใหม่ จิตเรานี้มันมีของมันอยู่ แต่มันยังไม่เป็นประโยชน์ใช้ใหม่ เราต้อง พุทโธๆ ของเราเข้าไป จนเข้าไปถึงพลังงานนี้ ดวงอาทิตย์เห็นใหม่ มันแผดเผา มันทำให้เราเกิดโรคใจใหม่ เราก็กองมัน ทำให้มันสะอาด เหมือนน้ำที่สะอาดใจใหม่ พอ น้ำสะอาดเราใช้ประโยชน์อะไรก็ได้ใจใหม่

จิตถ้ามันสงบเข้ามา จิตสงบเห็นใหม่ จิตออกวิปัสสนา มันมีจิต มันมีพลังงาน จากดวงอาทิตย์ออกวิปัสสนา ออกวิปัสสนาเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมนี้ที่เขาบอกว่าสักแต่ว่า สักแต่ว่านี้ สักแต่ว่านี้มันเป็นคำพูดของพระพุทธเจ้า เป็นคำพูดของพระอรหันต์ พวกเราสักแต่ว่าแต่ปาก ใจมันไม่สักแต่ว่าหรอก จิตได้สำนึกมันไม่ยอมสักแต่ว่ากับเราหรอก อุปาทานฝังในหัวใจไม่มีทางสักแต่ว่า

เราสักแต่ว่าเพราะเราเป็นชาวพุทธ ประเพณีวัฒนธรรมเราพึ่งธรรมมา ชีวิตนี้ไม่ใช่ของเรา เกิดมาก็ต้องตายหมด ร้องไห้ใหม่เวลาตายนะ เวลาตายคอดกใหม่ พอไปโรงพยาบาลเขาบอกว่าอีก ๕ วันตาย เดินไม่ถูกเลยนะ เดินออกจากโรงพยาบาลไม่เป็นเลย ไหนว่าไม่ใช่ของเราไง มันเป็นคำพูดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราต้องทำให้เป็นอย่างนั้นก่อน เราถึงจะเป็นจริง แต่นี่เราไปก๊อปปี้มา มันไม่จริงหรอก นี่มันไม่จริง

เราพูดนี้เรามีฐานะกับโยม มีฐานะเพราะว่าเราต้องการบอกว่าโยมนี่เกิดมามีชีวิตเหมือนเรา เกิดมาในวิภวภูเหมือนกัน เกิดมาเป็นมนุษย์เหมือนกัน แล้วเกิดมาพบพระพุทธเจ้าเหมือนกัน เราควรจะศึกษาให้มันเป็นความจริงที่พระพุทธเจ้าสอนอย่างไร

แล้วมันเป็นความจริงอย่างไร กาลามสูตร พระพุทธเจ้าไม่ให้เชื่อแม้แต่พระพุทธเจ้าพูดนะ ไม่ให้เชื่อใครๆพูดทั้งสิ้น ให้พิสูจน์กับตัวเราเอง

ทุกคนก็บอกว่าได้พิสูจน์แล้วไง เมื่อก่อนเป็นคนชั่วมากเลย เดียวนี้พอไปภavana หน่อยเป็นคนดีหมดเลย มันดีเพราะอะไร มันดีเพราะอะไร ของเราปกตินี้เป็นคนที่มีปัญหากับตัวเองมาก แต่ถ้าเรามารองชีวิตของเราเองนะ พอเราเปลี่ยนโปรแกรม คือเปลี่ยนความคิด เราก็จะดีขึ้นมาในตัวเอง แต่ดีชั่วขณะเท่านั้น เพราะมันดีที่ความคิด มันยังไม่ได้ดีที่จิตได้สำนึก การที่จะดีที่จิตได้สำนึกจิตนี้ จิตมันต้องสงบเข้าไปก่อน

เราจะบอกว่าธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะมีปฏุชน กัลยาณปฏุชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ อรหัตตผลทำไมไม่เป็นนิพพานนะ เพราะอรหัตตผลมันยังมีการสัมปยุต วิปปยุต ยังมีการกระทำอยู่ ใจยังมีการกระทำอยู่ จิตมันเปลี่ยนแปลงอยู่

พระพุทธเจ้ายังบอกว่า ถ้าอรหัตตผล ผลมันต้องตอบสนองมาคือเป็นขณะจิต แล้วขณะจิตที่ว่าเป็นโสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผลนี้ พอขณะจิตมันขาดไปแล้วนี้ ขาดแล้วก็ขาดเลย ไม่ใช่ขาดไปแล้วกลับมาประกบอีก ไม่มี คำว่าขาดเลยเห็นไหม มันเป็นอกุปุปกรรม นี่ไง ธรรมะเหนือธรรมชาติตรงนี้ไง

ถ้าเป็นธรรมชาติ จิตนี้มันเป็นธรรมชาติ มันจะเวียนตายเวียนเกิดไปตามแรงขับแรงขันธ์แรงขับขันธ์นี้ ไม่มีต้นไม่มีปลาย ทุกคนเสมอภาคกันหมดเลย แต่พอเป็นพระโสดาบันฑิต จิตนี้แรงขับนี้ไปแค่อีก ๖ ชาติเท่านั้น อีก ๖ ชาติ มันต่างกันตรงนี้เห็นไหม สกิทาคามี ๓ ชาติ พระอนาคาไม่เกิดในวัฏฏะอีกแล้ว แต่ไปเกิดบนพรหม นี่มันเหนือธรรมชาติไง เพราะมันไม่ไหลไปกับธรรมชาติอีกแล้วไง มันไม่แปรปรวนตามแต่อุณภูมิ มันคงที่ของมันอยู่แล้ว

แล้วพอเราพิจารณาไป โสดาปัตติผลเวลามันขาดแล้วนี้ มันจะกลับมาประกบได้อย่างไร ถ้ามันกลับมาประกบนะ นางวิสาขายังไม่เป็นโสดาบันเพราะอะไร นางวิสาขพิจารณาแล้ว ปล่อยวางแล้ว แต่นางวิสาขายังไม่เป็นพระอรหันต์ใช้ไหม ก็ต้องเป็น

โศดาบัน สกิทา อนาคา แล้วจะไปตัดกันที่พระอรหันต์ อย่างนั้นโศดาบัน สกิทา อนาคา มันก็เหลวไหลนะสิ โศดาบัน สกิทา อนาคา มันก็พลิกไปพลิกมาอย่างนี้เหรอนี่ไง มันไม่จริงสักอย่างหนึ่งไง

เรามีธุระกับโยม เพราะว่าเราจะพูดถึงธรรมะ แล้วบอกว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกให้เราเข้าไปเผชิญกับดวงอาทิตย์ เผชิญกับพลังงานอันนั้น เปลี่ยนพลังงานอันนั้นให้เป็นพลังงานที่สะอาด จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส

พลังงานสะอาด มันผ่องใส มันเป็นอวิชชา มันยังเกิดอยู่นะ จะผ่องใส จะว่างขนาดไหน มันยังต้องเกิดทั้งนั้น แต่เราเอาพลังงานที่มันเป็นให้มันผ่องใสก่อน ให้มันสะอาดบริสุทธิ์ก่อน พุทโธๆๆ หรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ทำสมาธิให้ได้ มีหลักมีฐานก่อน แล้วเราก่อยออกไปวิปัสสนา ใช้พลังงานนั้นเอามาใช้เพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม มันให้ชีวิต ให้ประโยชน์ทุกอย่างเลย

นี่พูดถึงพุทธศาสนา เรามีธุระกับโยม แล้วเราก็ตูจบแล้ว พุดไว้เป็นแง่คิด เราพุดให้เป็นแง่คิดถึงศาสนา เพราะอย่างที่พุด เราก็ก่เกิดกับโยมนี่แหละ โยมก็เกิดเป็นมนุษย์ เราก็ก่เกิดเป็น มนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา เทวดาเขาอวยพรกันนะ เวลาเทวดาจะตาย เทวดาเขากินทิพย์ กินแสง พลังงาน พอแสงมันเริ่มจางลง เทวดาเขาอวยพรกัน ขอให้ได้เกิดเป็นมนุษย์เถิด แล้วพบพุทธศาสนา ได้ทำบุญกุศลขึ้นมา เพื่อได้เกิดเป็นเทวดาอีกไง

แต่พอเราเกิดเป็นมนุษย์แล้ว เราไม่อยากเกิดเป็นเทวดาใช้ไหม เราอยากจะสิ้นจากทุกข์กันไปเลยเห็นไหม เรามีคุณค่ามากกว่าเห็นไหม นี่ โยมก็เกิด เราก็ก่เกิดแล้วได้พบพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ทำให้มันจริงขึ้นมา ไม่ต้องเชื่อใครเลย กาลามสูตร พระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ไม่ให้เชื่ออาจารย์ ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น เชื่อพลังงาน เชื่อการกระทำในหัวใจ เชื่อตรงนั้น แล้วถ้าโยมปฏิบัติเป็นนะ มาคุยกับเรา

ถ้าเรากับโยมผัดกัน โยมบอกว่าเรานี้ผัดได้เลย เรานี้สอนผัด เพราะโยมถูก ถ้าโยมปฏิบัติได้แล้วนะมาเช็กได้ ของอย่างนี้มันเช็กได้ อริยสัจมีหนึ่งเดียว พระโศดาบัน

พระสัทธา พระอนาคา พระอรหันต์อันเดียวกันหมด ไม่มีความแตกต่างกันเลย แตกต่างเฉพาะจริตการกระทำ แต่ผลนี้ไม่มีแตกต่าง

โยมมีอาชีพหลากหลายมานะ แเบงก์พันแต่ละใบนี้แตกต่างกันไหม แเบงก์พันของ เกษตรกร แเบงก์พันของกรรมกร แเบงก์พันของพ่อค้า แเบงก์พันของข้าราชการ แตกต่างกันไหม แตกต่างกันไหม ไม่มีทาง ธรรมะมีหนึ่งเดียว พิสูจน์ได้ ตรวจสอบได้ ผิดต้องมาคุยกัน เหตุกับผลมารวมลงเป็นธรรม อย่าเอาสีข้างเข้าดู มันหลากหลายวิธีการ มันอยู่ที่จิตนิสัย มันไม่เหมือนกัน อย่าโม้ อย่าโม้ เอาความจริงมาพูดกัน

ถ้าเราเป็นสุภาพบุรุษ เราจะประพฤติปฏิบัติธรรม เรายังไม่จริงจังกับเรา เรายังไม่กล้ารับความจริง แล้วเราจะปฏิบัติได้อย่างไร ในเมื่อเรายังเลห์เหลี่ยม เรายังปลิ้นปล้อนในใจของเราเอง มันจะมีศีลตรงไหน ศีลมันต้องเกิดขึ้นจากความสะอาดบริสุทธิ์ของใจก่อน แล้วเรามาคุยกันด้วยเหตุด้วยผล ว่ามันเป็นจริงหรือเปล่า อย่าเอาอารมณ์

นี่ไม่ใช่อารมณ์นะ กำลังตะเบ็งอยู่นี่ อย่าเอาอารมณ์ความรู้สึก เอาสีข้างเข้าดู เอาเหตุเอาผล เอาเหตุเอาผลใช้ไหม เราจะเอาความจริงกัน เราเป็นชาวพุทธนะ นี่พลังมันขับ มันขับออกมาจากความรู้สึก มันเศร้าใจ มันเศร้าใจไม่ใช่เศร้าใจที่เรานะ มันเศร้าใจกับพุทธศาสนา เศร้าใจกับพุทธศาสนา แล้วชาวพุทธเห็นไหมชนโคกับเขาโค ชนโคมันมากกว่าเขา แล้วเราก็อ่охонกัน แล้วเราก็อ่โหลไปตามชนกัน เขามีอยู่ ๒ เขา มันไม่ใช่หน้าที่ของเราเลย มันไม่ใช่ความจำเป็นของเราต้องพูดเลย แต่เราทนไม่ได้ เอวัง